

Studiehandledning

Gestaltande möten

Dramapedagogisk praktik i Sverige

Starta studiecirkel

Studiecirkeln är en demokratisk arbetsform där deltagarna tillsammans lär sig mer om ett ämne de är intresserade av. Kultur, hållbar utveckling, musik eller natur och trädgård. Inget ämne är för litet eller för stort.

Genom gemensamma reflektioner och diskussioner ökar hela gruppens samlade kunskap. De frågeställningar som finns i studiehandledning ska stimulera till diskussioner och samtal, men naturligtvis kan ni också diskutera andra frågor som kommer upp i gruppen. Vill du också starta en cirkel? Hör av dig till din lokala verksamhetsutvecklare. Alla kontaktuppgifter finns på www.nbv.se

För att räknas som studiecirkel ska ni:

- vara minst tre deltagare och max 20, varje deltagare ska delta på minst tre träffar och på minst en av de tre första träffarna
- träffas en till tre gånger per vecka, men det går också att till exempel träffas en gång per månad
- arbeta en till fyra studietimmar per träff, en studietimme är 45 min
- träffas minst tre gånger och totalt minst nio studietimmar

Studiecirkelledarens roll

En viktig uppgift som cirkelledare är att se till att diskussionen hänger ihop med gruppens behov och målsättningen med cirkeln. De samtal ni kommer att föra styrs av era behov. Vissa frågor och övningar kan kännas viktigare än andra och kommer att ta längre tid. Andra frågor kanske leder till angelägna stickspår som ni vill ägna tid åt.

En annan viktig uppgift för cirkelledaren är att vara uppmärksam på att olika synpunkter kommer fram och att alla får komma till tals. När en grupp samlas för att söka nya kunskaper bör alla känna att de synpunkter man har tas tillvara och att de frågor man har kommer upp i gruppen. En del grupper fungerar nästan "av sig själva", men många grupper kan behöva stöd för att diskussionerna ska komma framåt och för att inte några ska dominera.

Det är också studiecirkelledaren som håller kontakten med NBV. Vill du veta mera om att vara cirkelledare så har NBV ett utbildningsprogram där den första delen handlar om din roll som ledare. Mer information om utbildningarna får du via ditt NBVkontor. Kontaktuppgifter till NBV finns på www.nbv.se

NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, bedriver folkbildningsverksamhet över hela Sverige. Vi är landets äldsta studieförbund med mer än 120 års erfarenhet av folkbildning. Vi lägger särskild vikt vid frågor som handlar om nykterhet, demokrati och bildning

Studiehandledning

Gestaltande möten – Dramapedagogisk praktik i Sverige

Vilka vänder vi oss till?

Handledningen vänder sig till personer som har intresse av pedagogik i undervisningssituationer, både de som redan befinner sig inom pedagogiska områden eller har intresse av fältet. I de olika kapitlen i boken beskrivs hur estetiska verktyg och gestaltning används i olika pedagogiska situationer. Handledningen ger förslag på hur ni i studiecirkeln kan fördjupa er i arbetet med boken.

Bokens innehåll

I åtta kapitel beskrivs vitt skilda verksamheter över hela landet och hur dramapedagoger arbetar. Författarna delar med sig av sina bästa tips för gruppetablering, språkutveckling, demokratiarbete och kompetensutveckling, med barn, ungdomar och vuxna.

Du får en inblick i hur dramapedagoger omsätter värdegrundsarbete och utifrån det hoppas jag att du som cirkelledare kan inspireras till att använda dramaövningar bland deltagare i alla åldrar.

Du får möta berättelser som ger dig konkreta verktyg att använda dramaövningar i olika sammanhang, för olika syften. Du får exempel på hur folksagor och det muntliga berättandet kan stimulera förmågan att uttrycka sig, hur dramaövningar skapar gemenskap samt stimulerar nyfikenhet och delaktighet. Du får läsa om hur berättelser om autentiska livsöden kan vara en väg att skapa förståelse för vi- och dem- problematik och hur vi kan skapa tolerans. Vidare får du inblick i hur dramapedagogiken kan användas i möte med grupper där deltagarna har varierade funktionella förutsättningar och behov av anpassningar, hur drama kan skapa möjligheter för inläring av svenska språk- och kulturuttryck, hur improvisation kan vara en dramametod för att etablera en gruppskydd och hur estetiska läroprocesser kan se ut i vuxenutbildning och vilka didaktiska val som görs utifrån hur pedagogen läser ett rum.

Texterna lyfter mångfaldens betydelse för samhället samt kulturens roll i bildningen. Med gestaltning, fantasi och ett utforskande förhållningssätt erbjuder dramapedagogiken verktyg för möte både med andra och oss själva. Genom dessa möten kan vi utvecklas, skapa trygga grupper och utrymme för reflektion. Dramapedagogiska verktyg efterfrågas och behövs i många delar av vårt samhälle idag.

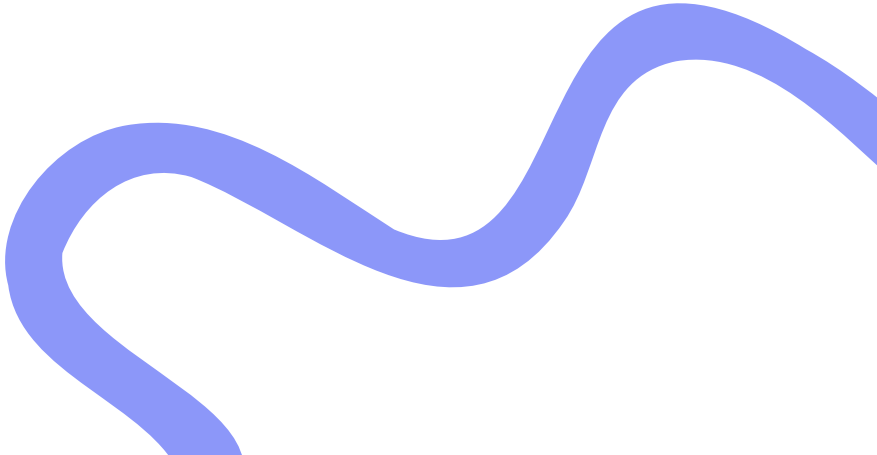
Introduktion till ämnet

Vad är Dramapedagogik?

Begreppet drama kommer av det gammalgrekiska ordet dráo som betyder "att handla". I dramaaktiviteter handlar man, är aktiv, på olika sätt. Det kan påminna om lek, men utformas olika för alla olika åldrar och grupsammansättningar. I leken utforskar vi vår värld och provar olika roller och förhållningssätt, vilket man gör på många sätt även under ett dramapass. Förutom inom dramapedagogiken förekommer drama som begrepp inom teatern, där det är ett annat ord för pjäs. I vardagslivet kan vi ibland kalla en våldsam händelse för ett drama. Drama kan även användas som en metod inom terapi, men just det området beskrivs inte i den här boken. Det som beskrivs här är Drama som ett ämne i skolan och en verksamhet inom kulturskola, fritidsverksamhet, förskola och vuxenutbildning.

Förslag till samtalsmetod i er studiecirkel

Rundor är en vanlig metod inom dramapedagogiskt arbete. Alla får möjlighet att tala och att lyssna. Så börja med att sätta er i en cirkel, berätta en i taget i rundan vad du heter och varför du är intresserad av den här boken. När du talar så använd ett föremål som den som talar håller i, när du talat färdigt, ge föremålet vidare i ringen. Föremålet kan vara en sten, eller egentligen vad som helst. Börja med en runda varje gång ni träffas. Välj gärna ett tema för rundan, tex något du uppskattade i kapitlet ni läst.

Kapitel 1

Rose-Marie Lindfors

Muntligt berättande och drama i skolan. Om det som gav ringar på vattnet och inblickar i oväntade effekter.

1. I första kapitlet "Muntligt berättande och drama i skolan" kan du läsa på sid 16 och 17 om närvaro, autenticitet, trygghet, utmaningar och rummet allt det som du som pedagog kan påverka och bidra till för att skapa ett gott och hållbart klimat för lärande.

a) Reflektera över hur du gör?

b) Vad innebär det för dig att vara närvarande, autentisk?

c) Hur skapar du trygghet och hur ser du vilka utmaningar deltagarna behöver?

d) Hur anpassar du rummet?

Skriv ner det och ha det som ett levande dokument, där du kan fylla på när du gör nya upptäckter.

2. På sid 24 står det om "Interkulturell kompetens". Hur gör du för att utveckla din interkulturella kompetens? Hur kan du stötta den processen bland deltagare?

3. På sid 33 - 35 finns "Tips till dig som vill berätta muntligt". Utifrån den metodiken som beskrivs där, hur du kan lära in en berättelse från text, minnas den och göra den till din egen så får du nu möjlighet att träna dig på den folksaga som finns på sid 37. Använd de tips du får och återberätta den för andra. Reflektera tillsammans över hur det gick och vad du upptäckte både som berättare och som lyssnare till andras berättelser?

Kapitel 2

Carina Carlsson

*Kubmetoden- dramapedagogik som möjliggörare
för deltagare med språkstörning*

Kapitlet om Kubmetoden handlar om hur dramapedagogen har anpassat för deltagare med diagnosticerad språkstörning när de ska arbeta med sagor och hitta på egna sagor/berättelser. Vill du veta mer om språkstörning läs på spsm.se.

1. På vilka olika sätt och i vilka moment anpassar och underlättar dramapedagogen för deltagare med språkstörning?
2. Vilka fler grupper kan gynnas av Kubmetoden och varför?
3. Vilka idéer får du av Kubmetoden och hur kan du utveckla den?

Kapitel 3

Åsa Backéus

*Vi och dom, du och jag. Toleransarbete på Kulturcentrum
Asken i Borlänge*

1. Vad tänker du på när du hör ordet värdegrund?
2. Om du skulle välja en berättelse för att levandegöra och förklara begreppet värdegrund, vilken skulle du välja då, och varför?
3. Hitta tre symboler i rummet där du sitter (föremål, tecken, färger...). Den ena ska symbolisera en person som är viktig i ditt liv, den andra något du är rädd för och den tredje en dröm som du har. Visa och berätta för din grupp.

Kapitel 4

Ingrid Erjö Hörnsten och Christina Claesson

Berättelser och skapande. Läsprojekt genom dramapedagogik och bild.

1. Välj ut ett ämne som du är intresserad av. Ta fram två eller tre skönlitterära verk (inte facklitteratur) där ämnet på något sätt finns representerat.
2. Välj ett skönlitterärt verk som du känner till väl. Försök hitta så många teman och frågeställningar som möjligt
3. Hur skulle du använda bild och drama i en workshop?

Kapitel 5

Helena Bay Nord

Lärandet och värdegrunden. Hållbar social utveckling i skolan genom drama som estetisk lärprocess.

1. Hur kan du starta ett samtal genom att ställa en fråga
2. Hur kan du som ledare få en grupp att lära känna varandra på ett aktivt sätt?
3. Varför är det viktigt att deltagare får välja att inte svara/säga "pass"?

Kapitel 6

Ingrid Wirengren

Fantasi på SFI. Drama som förhållningssätt och metod inom den kommunala vuxenutbildningen i svenska för invandrare

1. Vilka andra situationer än de som beskrivs i kapitlet tycker du skulle vara bra att gestalta inom andraspråksundervisningen? Vilka situationer skulle du själv vilja arbeta med om du lärde dig ett främmande språk?
2. Kapitlet handlar mycket om att skapa en trygg grupp för att deltagarna ska våga gå lite utanför de vanliga klassrumsramarna. Vad gör du i din verksamhet för att skapa trygga grupper? Har du fler idéer på gruppstärkande övningar som inte kräver så mycket gemensamt språk?
3. Vad vore den största vinsten och den största farhågan för dig om du skulle använda dig av drama i din verksamhet?

Kapitel 7

Sandra Johansson

Gruppetablering med improvisationsteater. Att skapa etablering och grupp under kort tid

1. På vilket sätt framgår det i kapitlet att gruppen känner sig trygg snabbt?
2. Vilka moment i improvisation kan man ha fokus på om man vill skapa en trygg grupp?
3. Är det någon speciell övning du fastnar för i kapitlet? Och varför fastnade du för den?

Kapitel 8

Karin Erika Johansson

Upplevelsebaserad undervisning för vuxna. Samspel och improvisation.

Att använda konstnärliga eller gestaltande övningar som utgångspunkt för reflektion:

1. På vilka sätt används gestaltningar och estetiska uttryck i kapitlet för att reflektera över specialpedagogiskt förhållningssätt?
2. Fundera över hur det går att använda ett estetiskt eller gestaltande moment som utgångspunkt för reflektion. På vilket sätt kan du använda det i läsningen av den här boken?

Pedagogiskt förhållningssätt och att läsa ett rum:

3. Om du befinner dig en situation där du leder en grupp och ska genomföra en planering. Brukar du följa din planering eller ändra den?
4. Kan du komma på en situation där det blivit ett dilemma om du ska hålla dig till din planering eller ändra på grund av hur du uppfattar stämningen i rummet?

Författarpresentationer:

Rose-Marie Lindfors är auktoriserad dramapedagog, arbetar sedan 1985 med drama/teater bland barn och unga. Inriktning estetiska lärprocesser, scenkonst och muntlig berättarkonst. Driver utbildningsföretag, arbetar internationellt, verksam inom offentlig sektor, i föreningsliv och inom folkbildning.

Carina Carlsson är auktoriserad dramapedagog och socionom. Verksam dramapedagog sedan 2000 på Kulturskolan i Båstad och Halmstad. Från 2016 på Nyhemsskolan i Halmstad, en F-3-skola med Språkprofil, vilket innebär att elever med språkstörning är integrerade i klasserna. Dramapedagogiken används som alternativ kommunikativ metod i ämnesundervisningen.

Ingrid Erjö-Hörnsten är auktoriserad dramapedagog och arbetar sedan 1997 på Stockholms stads Kulturskola med teater, drama och rörelse. Arbetar även på Kulturskolans resurscenter. Deltar i skolprojekt med utgångspunkt i läsning, där vi använder bild och drama för att nå en djupare läsförståelse.

Christina Claesson Bildkonstnär, bildpedagog Kulturskolan Stockholm, ämneslärare i svenska och engelska. Arbetar sedan 2001 med Bild och form på Kulturskolan Stockholm och även i Kulturskolans Avancerade Program. Deltar i skolprojekt med utgångspunkt i läsning, där vi använder bild och drama för att nå en djupare läsförståelse.

Åsa Backéus är auktoriserad dramapedagog och arbetar sedan nästan 20 år tillbaka på Kulturcentrum Asken i Borlänge. Hon är inriktad på estetiska lärprocesser i grundskola och förskola, både inom ämnesundervisning och skolans demokratiuppdrag.

Helena Bay Nord är auktoriserad dramapedagog, legitimerad gymnasielärare och har master i pedagogik med inriktning mot aktionsforskning. Inriktning värdegrundspedagogik och hållbar social utveckling i skolan genom estetiska uttrycksformer.

Ingrid Wirengren är SFI-lärare och auktoriserad dramapedagog, verksam vid Vuxenutbildningen i Hällefors kommun. Inriktad på språkutveckling och andraspråksinläring och hur estetiska lärprocesser - i synnerhet drama - främjar dessa.

Sandra Johansson är auktoriserad dramapedagog samt legitimerad grundskollärare. Arbetar som kursledare bla på Gbgimpro i Göteborg. Driver företaget Drama for Humans som erbjuder kurser och workshops inom främst improvisationsteater och gruppetablering. Är även konstnärlig ledare för improteatergruppen Primalimpro.

Karin Erika Johansson är auktoriserad dramapedagog och arbetar sedan 2019 på dramapedagogutbildningen på Västerbergs folkhögskola. Hon undervisar även i specialpedagogiska perspektiv på Stockholms Konstnärliga högskola. Under cirka 20 år var Karin Erika verksam som pedagog på Kulturskolans Resurscenter i Stockholm. Hon är danspedagog, samt dans- och rörelseterapeut, gymnasielärare i dans, teater, pedagogik samt har en master i dansdidaktik.

Maria Nordlöw har gjort illustrationen till bokens omslag. Maria är auktoriserad dramapedagog, danspedagog och illustratör.

NBV

Studiehandledning

Gestaltande möten – Dramapedagogisk praktik i Sverige